

17.1.2017

EOAK/5234/2016

Ratkaisija: Oikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Juha-Pekka Konttinen

KAUPUNGIN MENETTELY LIIKUNTA-AVUSTAJAKORTIN MYÖNTÄMISESSÄ

1 KANTELU

Kantelija arvosteli --- kaupungin menettelyä liikunta-avustajakortin myöntämistä koskevassa asiassa.

Kantelukirjoituksen mukaan eri vammaisryhmät asetetaan eriarvoiseen asemaan avustajakortin myöntämismenettelyssä. Kantelija kertoi, että hänen henkilökohtainen avustajansa ei pääse maksutta kaupungin kuntosaleille ja uimahalleihin, koska kantelijalla ei ollut esittää liikunta-avustajakortin myöntämisedellytyksenä olevaa kuntoutussuunnitelmaa eikä terveydenhuoltohenkilöstön tekemää arviota avustajan tarpeesta. Kantelija piti liikunta-avustajakortin hakemismenettelyä muutenkin hankalana.

2 SELVITYS

Kantelun johdosta --- kaupungin sivistys- ja kulttuuripalvelut antoi 14.12.2016 päivätyn selvityksen.

3 RATKAISU

3.1 Saatu selvitys

Saadun selvityksen mukaan --- kaupungilla on käytössä liikunta-avustajakortti, joka oikeuttaa oululaisen vammaisen tai pitkäaikaissairaana henkilön avustajan maksuttomaan sisäänpääsyyn --- kaupungin liikuntapalveluiden hallinnoimiin sisäliikuntapaikkoihin. Liikunta-avustajakortti on myönnetty -- yli 400 henkilölle.

Selvityksen mukaan liikunta-avustajakortti myönnetään --- kaupungin liikuntapalveluiden kautta, mikäli ehdot täyttyvät. Tämä on mainittu liikunta-avustajakortin hakemuslomakkeessa sekä kaupungin www-sivuilla. Liikunta-avustajakorttia ei myönnetä kaupungin hyvinvointipalveluiden toimesta.

Kantelun tekemisen hetkellä liikunta-avustajakortin saaminen edellytti:

- voimassa olevaa kuntoutussuunnitelmaa ja kuntoutuspalvelu- tai terveydenhuoltohenkilöstön arviota avustajan tarpeesta tai

- pitkäaikaissairauden voimassaoloa, jossa toimintakyky on alentunut huomattavasti, edellyttäen avustajaa ja kuntoutuspalvelu- tai terveydenhuoltohenkilöstön arviota avustajan tarpeesta tai
- näkövammakorttia
- hakija on oululainen.

Perusteluna liikunta-avustajakortin kolmen vuoden määräaikaaisuudelle on selvityksessä todettu se, että liikunta-avustajakorttien hakijoiden toimintakyvyssä voi tapahtua muutoksia tuon kolmen vuoden sisällä.

Selvityksen mukaan liikunta-avustajakortin voi saada myös pitkäaikaissairas henkilö, jolla toimintakyky on alentunut huomattavasti. Käytännössä tämän toimintakyvyn alentumisen voi todentaa esimerkiksi lääkärintodistuksen avulla. Kantelijan kertoman mukaan hänen tapauksessaan sosiaalihuolto oli arvioinut asiakkaan täyttävän vammaispalvelulain mukaiset kriteerit avustajan tarpeesta, jolloin voidaan todeta asiakkaan täyttävän kriteerit myös liikunta-avustajakortille.

Selvityksen mukaan ongelmana kantelijan tapauksessa oli se, että hän ei ollut yhteydessä suoraan liikunta-avustajakortin myöntävään tahoon eli liikuntapalveluihin. Liikunta-avustajakortin hakemisesta ja myöntämisestä on pyritty tekemään sujuva ja asiakasystävällinen prosessi. Suurimmalla osalla hakijoista on jo valmiiksi kuntoutussuunnitelma tai näkövammakortti. Mikäli asiakkaalla ei ole kuntoutussuunnitelmaa tai näkövammakorttia, tulee asiakkaalla täytyä ehto pitkäaikaissairaudesta, jossa toimintakyky on alentunut huomattavasti. Tämän ehdon toteamiseen riittää lääkärintodistus tai toisen viranomaistahon, kuten kantelijan tapauksessa sosiaalihuollon tekemä todennettu arvio ja lausunto avustajan tarpeesta.

Liikunta-avustajakorttia haettaessa henkilöllisyys tulee pystyä todentamaan luotettavasti kuvallisella kortilla. Liikuntapalveluissa voidaan kortin myöntämisen yhteydessä ottaa asiakkaasta kuva ja tulostaa se korttiin asiakkaan niin halutessa, jos asiakkaalla ei ole mukanaan passikuvaa.

Selvityksessä todetaan vielä, että kantelun johdosta --- kaupungin liikuntapalvelut tulee lisäämään liikunta-avustajakortin kriteerivaihtoehtoihin myös sosiaalipalveluhenkilöstön toteaman arvion avustajan tarpeesta.

3.2

Kannanotto

Pidän myönteisenä, että --- kaupungilla on käytössään erityisryhmille suunnattu liikunta-avustajakortti, joka oikeuttaa vammaisten ja pitkäaikaissairaiden henkilöiden avustajan maksuttomaan sisäänkäyntiin --- kaupungin liikunta-palveluiden hallinnoimiin sisäliikuntapaikkoihin. Liikunta-avustajakortti edistää vammaisten ja pitkäaikaissairaiden henkilöiden mahdollisuuksia osallistua yhdenvertaisesti liikuntaharrastuksiin ja urheilutoimintaan.

YK:n vammaissopimuksen 30 artiklan 5 kohdan mukaan sopimusosapuolille asetetaan velvollisuuksia, jotta vammaiset henkilöt voisivat osallistua yhdenvertaisesti muiden kanssa esimerkiksi virkistys-, vapaa-ajan- ja urheilutoimintaan. Toteutettavilla toimenpiteillä on

tarkoitus muun muassa kannustaa ja edistää vammaisten henkilöiden mahdollisimman laajaa osallistumista kaikille suunnattuun urheilutoimintaan kaikilla tasoilla sekä varmistaa, että vammaiset henkilöt pääsevät urheilu-, virkistys- ja matkailupaikkoihin. Lisäksi asianmukaisilla toimilla varmistetaan, että vammaiset henkilöt saavat palveluja virkistys-, matkailu-, vapaa-ajan- ja urheilutoimintojen järjestäjiltä.

Liikunta-avustajakortti ei ole sellainen laissa säädetty etuus, jonka myöntämiskriteerit olisi nimenomaisesti määritelty laissa. Tämän vuoksi --- kaupungin liikuntapalvelut on voinut itse määrittellä avustajakortin myöntämisehdot. Totean tässä yhteydessä, että vaikka kysymyksessä ei ole lakisääteinen etuus, tulee liikunta-avustajakortin myöntämiskriteerien määrittelyssä ja hakijoiden kohtelussa pyrkiä mahdollisimman yhdenvertaiseen ja oikeudenmukaiseen menettelyyn.

--- kaupungin sivistys- ja kulttuuripalvelut ilmoitti minulle antamassaan selvityksessä, että kaupungin liikuntapalvelut tulee lisäämään liikunta-avustajakortin myöntämiskriteerivaihtoehtoihin myös sosiaalipalveluhenkilöstön toteaman arvion avustajan tarpeesta.

Asiaa ratkaistessani olen havainnut, että --- kaupungin liikuntapalvelujen (erityisryhmien liikuntapalvelut) verkkosivuille ja verkkosivuilta löytyvään liikunta-avustajakortin hakemuslomakkeeseen on tehty selvityksessä mainittu lisäys myöntämiskriteereihin. Näin ollen liikunta-avustajakorttia haettaessa avustajan tarpeen voi osoittaa myös sosiaalipalveluhenkilöstön (sosiaalihuollon) tekemällä arviolla.

Koska --- kaupungin liikuntapalvelut on ryhtynyt edellä kuvatulla tavalla korjaaviin toimenpiteisiin kantelun johdosta, asia ei anna minulle aiheutta enempään toimenpiteisiin.

Muiden kantelussa mainittujen liikunta-avustajakortin myöntämiseen liittyvien seikkojen osalta en ole havainnut oikeusasiamiehen toimenpiteitä edellyttävää menettelyä.

4 TOIMENPITEET

Lähetän tästä ratkaisustani jäljennöksen --- kaupungin sivistys- ja kulttuuripalveluille. Asia ei antanut minulle aiheutta muuhun.